

Een fijn thuis voor iedereen

Verkiezingsprogramma
D66 Lansingerland 2026-2030

The logo consists of a green square containing the text 'D66' in large white letters and 'lansingerland' in smaller white letters below it. This green square is centered within a larger orange square, which is itself centered within a yellow square background.

D66
lansingerland

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoogtepunten uit afgelopen 4 jaar	4
(Op)groeien	
Kansrijk opgroeien	7
Een toekomstbestendige economie	10
Een sociale basis	13
Bloeien	
Een (t)huis voor iedereen	17
B(l)oeiende cultuur	20
Een duurzame toekomst	23
Een gezonde en sportieve samenleving	26
Vrij, vertrouwd en veilig	
Betrouwbaar bestuur	30
Een vrije en veilige gemeente	33
Solide en verantwoorde financiën	36
Colofon	38

Voorwoord

Beste lezer,

Opgroeien en bloeien in een vrij en vertrouwd Lansingerland, dat is het streven van D66. In dit verkiezingsprogramma presenteren wij onze plannen voor een duurzaam en sociaal Lansingerland.

Nog nooit was een progressief geluid zo hard nodig als nu. De politiek staat stil, maar de wereld niet. Nu is het moment om te bouwen aan onze toekomst, ook in Lansingerland.

D66 kiest ervoor om ruimte te maken voor vooruitgang. Dit doen we door de volgende plannen:

- ✓ We stellen woningzoekenden centraal. Deze groep verdient inspraak bij onze woningbouwplannen, zoals over de inrichting van de wijk en het type woningen. Samen met woningzoekenden bouwen we verder aan Lansingerland.
- ✓ We maken Lansingerland beter bereikbaar door OV fietsen beschikbaar te maken, onder andere bij station Lansingerland-Zoetermeer en metrostation Berkel-Westpolder.
- ✓ We zorgen voor passend onderwijs voor alle kinderen in Lansingerland. Kinderen met een beperking moeten dicht bij huis naar school kunnen gaan.
- ✓ We nemen een milieuBOA aan om te handhaven op milieudelicten die onze leefomgeving beschadigen.
- ✓ We blijven doorgaan met het vergroenen van Lansingerland, met gratis bomen voor alle Lansingerlanders en groene straten waar de auto op de laatste plaats komt.

Deze, en nog veel andere plannen, vindt u in dit verkiezingsprogramma. Samen brengen we Lansingerland tot bloei.

Die toekomst begint vandaag. Met jou, met ons.

Het kan wél.

Brecht Weerheijm, lijsttrekker

Hoogtepunten uit afgelopen 4 jaar

De afgelopen 4 jaar heeft D66 met 3 raadsleden en een wethouder zich ingezet voor een sociaal-liberaal, progressief en duurzaam Lansingerland. Hierbij hebben we mooie resultaten bereikt voor onze gemeente.

Een aantal hoogtepunten:

- ✓ Een doorbraak op Bleizo. Na jarenlange onduidelijkheid heeft Lansingerland eindelijk een akkoord weten te sluiten met de provincie Zuid-Holland waarin niet alleen woningbouw op Bleizo mogelijk wordt gemaakt, maar ook andere belangrijke punten rondom bereikbaarheid, duurzame energie en economie worden geregeld.
- ✓ Gratis bomen voor alle Lansingerlanders. Op initiatief van D66 heeft Lansingerland de afgelopen 2 jaar duizenden gratis bomen en struiken uitgedeeld aan inwoners van Lansingerland.
- ✓ Realisatie flexwoningen. Een lang gekoesterde wens van D66 om flexwoningen te bouwen in Lansingerland kwam deze periode uit. Samen met 3B Wonen realiseerde Lansingerland tientallen flexwoningen voor Oekraïners op de vlucht voor oorlog en speedzoekers.
- ✓ En echte nieuwe bestuurscultuur. De afgelopen 4 jaar is Lansingerland anders bestuurd. In plaats van een dichtgetimmerd coalitieakkoord, was de raad aan zet. Dit heeft geleid tot veel raadsbrede initiatieven, bijvoorbeeld rondom de begroting. Hierbij zochten we elkaar op en lag de focus op wat ons verbond, in plaats van wat ons verdeelde. Een blauwdruk voor de komende 4 jaar!
- ✓ Talloze investeringen voor een duurzame en circulaire economie. Lansingerland heeft geïnvesteerd in een nieuw grondstoffen inzamelstation (GIS), een succesvolle regeling voor duurzaamheidsleningen uitgerold, de hoeveelheid restafval per inwoners is flink gedaald, er is geïnvesteerd in zonne-energie op gemeentelijk eigendom en subsidies uitgerold voor isolatie.

DEEL 1

(OP)GROEIEN

**Kansrijk
opgroeien**

Kansrijk opgroeien

Wat zien we?

Lansingerland is één van de jongste gemeenten van Nederland. Dat geeft Lansingerland een uniek jeugdig karakter, maar ook uitdagingen. Ondanks dat er veel dingen goed gaan, zijn er ook problemen onder de jeugd: (online) pesterijen, drugsgebruik en huiselijk geweld komen (helaas) ook in Lansingerland voor. Vaak is het lastig voor jongeren om zichzelf te zijn. Onder andere in de jeugdhulp loopt Lansingerland tegen problemen op: de wachtlijsten zijn te lang waardoor jongeren in de problemen komen. Dit is zeer onwenselijk en leidt tot grotere problemen.

Wat vinden we?

Iedere jongere verdient het om zichzelf te kunnen zijn. Daarvoor is het belangrijk dat jongeren zich veilig voelen - op straat en op school. Grote sociale verschillen in het volwassen leven worden vaak al op jonge leeftijd veroorzaakt. D66 vindt dat de gemeente het mogelijk moet maken voor iedere jongere om mee te doen, ongeacht hun sociale achtergrond, geaardheid of afkomst. D66 staat voor gelijke kansen voor iedereen. D66 vindt dat er voor jongeren meer ruimte geboden moet worden in Lansingerland, zodat zij elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen vermaken dicht bij huis. Jongeren verdienen een plek als volwaardige inwoners.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ Het kind staat samen met het gezin centraal. We gaan meer gezinsgericht werken, waarbij bijvoorbeeld de woningcorporatie, schuldhulpverlening, gezondheidszorg en jeugdhulp bij elkaar worden gebracht en er overzicht is over de problematiek.
- ✓ Lansingerland is een rijke gemeente. Het is daarom onze verplichting om op te komen voor gezinnen. Kinderen mogen nooit de dupe worden van de financiële omstandigheden van hun ouders.
- ✓ We zorgen dat één partij de regie neemt in complexe situaties. Het is noodzakelijk dat er één aanspreekpunt is waar jongeren en ouders terecht kunnen. Eén gezin, één plan, één regisseur. Zeker bij de overgang naar volwassenheid is het belangrijk dat de jongvolwassenen de regie kunnen houden.
- ✓ We realiseren meer activiteiten en voorzieningen voor jongeren, zoals chillplekken, festivals voor 18-minners en andere evenementen. Ook voor jongeren moet het goed toeven zijn in Lansingerland. We willen evenementen zoals die onder Expeditie Lansingerland vielen weer organiseren op incidentele wijze.
- ✓ We blijven bouwen aan goede onderwijshuisvesting in Lansingerland. Een jonge gemeente verdient goede scholen, met een fris en gezond binnenklimaat en met veel groen. Meer schooltuinen, minder schoolpleinen!
- ✓ Lansingerland moet samen met de middelbare scholen kijken wat er zowel op korte als lange termijn gedaan kan worden aan de overvolle middelbare scholen.
- ✓ Het aanbod voor scholen in Lansingerland moet breder. Lansingerland biedt goede 'standaard' scholen, maar voor bijzondere doelgroepen is er amper aanbod waardoor veel kinderen buiten de gemeente naar school moeten. Dit zou in een gemeente van het formaat van Lansingerland niet nodig moeten zijn!
- ✓ Lansingerland moet aandacht blijven geven aan kwetsbare groepen jongeren, zoals de LHBTIQA+ gemeenschap. Erkenning is essentieel!
- ✓ We realiseren veilige fietsroutes van en naar de scholen.
- ✓ We ontwikkelen in samenwerking met partners een bewustzijns campagne gericht op de digitale wereld. Gericht op pesten, ondermijning, desinformatie, maar ook de valkuilen van AI gebruik.

Een toekomst- bestendige economie

Een toekomstbestendige economie

Wat zien we?

Het traditionele economische model staat onder druk. De klimaatcrisis en geopolitieke spanningen betekenen dat energie steeds duurder wordt en de wereldmarkt niet meer vanzelfsprekend is. Doorgaan op de huidige manier is niet houdbaar, zeker niet voor de planeet. Lansingerland kenmerkt zich door een hoogwaardige glastuinbouwsector, maar deze sector is zeer afhankelijk van de export naar buitenland, lage energieprijzen en goedkope arbeid. Alle drie zijn niet langer vanzelfsprekend.

Wat vinden we?

D66 ziet een lokale economie voor zich die meer verbonden is met de regio en ruimte biedt aan lokale ondernemingen om te kunnen groeien. We zetten in op bedrijven die werkgelegenheid bieden voor werknemers uit de regio en regionale afzetmarkt hebben. We kopen, consumeren en produceren zo veel mogelijk lokaal én duurzaam. Daarbij zien we in dat bepaalde consumptiegewoonten niet langer houdbaar zijn. Bijvoorbeeld midden in de winter bloemen op tafel uit een verwarmde kas, dat is niet meer van deze tijd. Tegelijkertijd zien we de waarde van Lansingerland als wereldwijde koploper op het gebied van voedselproductie, een sector die belangrijk is voor Lansingerland én voor de wereld. Deze sector helpen verduurzamen en innovatie aanjagen is een belangrijk doel voor D66.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ Niet hoogwaardige of leegstaande glastuinbouw met een hoog energie-verbruik en laag rendement saneren we. We bieden hierdoor ruimte voor duurzame bedrijvigheid, zowel binnen als buiten de glastuinbouwsector of voor woningen. In plaats van bedrijventerreinen uit te breiden, intensiveren we op bestaande locaties.
- ✓ We ondersteunen, faciliteren en koppelen de glastuinbouw, woningbouw en warmtebronnen aan elkaar. Kassen kunnen helpen het energienet te balanceren en worden zo veel mogelijk duurzaam verwarmd, bijvoorbeeld via geothermie.
- ✓ We koppelen bedrijven en onderwijs om meer passende banen en stage-plaatsen aan te bieden aan de inwoners van Lansingerland.
- ✓ Lansingerland zit qua fysieke locatie op een ideale plek met een metroverbinding richting Den Haag en Rotterdam en treinverbinding richting Utrecht en kan daarmee in potentie een plek vormen voor (innovatief) ondernemerschap daar waar stadscentra vol zijn en weinig (betaalbare) plekken kunnen bieden. Oftewel Lansingerland als alternatief voor Rotterdam en Den Haag voor ondernemers.
- ✓ Om de regeldruk te verlagen, realiseren we voor alle ondernemers in Lansingerland een centraal aanspreekpunt voor het communiceren met de gemeente, vergelijkbaar met wat we hebben voor de glastuinbouw.
- ✓ D66 wil dat ondernemers flexibeler mogen zijn en zelf keuzes kunnen maken in de openingstijden, bijvoorbeeld op zondagen of in de avond.

Een sociale basis

Een sociale basis

Wat zien we?

Lansingerland kent een zeer actief vrijwilligers- en verenigingsleven. Toch is er een groot gebrek aan vrijwilligers, zowel bij maatschappelijke organisaties als bij bijvoorbeeld sportverenigingen. Vooral ouderen zijn actief als vrijwilliger, maar er is een gebrek aan nieuwe aanwas en een jongere generatie. Wel heeft Lansingerland een goed Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) waar mensen terecht kunnen om maatschappelijke organisaties te ondersteunen.

Wat vinden we?

Door mee te doen, bijvoorbeeld als vrijwilliger, kunnen inwoners niet alleen zichzelf ontplooien, maar leren ze ook hun omgeving kennen. We willen dat jong en oud elkaar meer ontmoeten en we als samenleving dichter naar elkaar groeien. Bestaanszekerheid is een noodzaak om jezelf te kunnen ontplooien. Niemand zou zich moeten schamen voor het gebruikmaken van voorzieningen zoals de voedselbank. Elkaar helpen en ondersteunen is belangrijk voor een weerbare samenleving. Bestaanszekerheid is niet alleen een recht voor Lansingerlanders, maar ook voor mensen die op de vlucht zijn voor oorlog en geweld. Wat gaan we hiervoor doen?

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ Vrijwilligerswerk levert niet alleen maatschappelijk positieve gevolgen op, maar kan ook kosten besparen. Daarom gaan we meer werken met vrijwilligersvergoedingen om vrijwilligerswerk te stimuleren.
- ✓ Specifiek voor jongeren gaan we met scholen een programma opzetten om meer jongeren te activeren om als vrijwilliger aan het werk te gaan.
- ✓ We ondersteunen vrijwilligersinitiatieven beter. We zorgen voor meer laagdrempelige mogelijkheden voor stichtingen of verenigingen om dienstverlening op te zetten.
- ✓ We zoeken de verbinding op met bedrijven die graag meer maatschappelijke impact willen maken. We helpen bedrijven om een actieve rol te spelen in de maatschappij en bijvoorbeeld vrijwilligerswerk onder hun medewerkers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan de organisatie van een benefiet diner of veiling voor goede doelen.
- ✓ We stellen een regeling op om het voor medewerkers van de gemeente aantrekkelijk te maken om vrijwilligerswerk te doen, door hier verlofuren voor te bieden.
- ✓ We vergroten de zichtbaarheid van acties en maatregelen voor minima. Te vaak blijven sociale voorzieningen (zoals de voedselbank) onbenut omdat mensen de weg ernaartoe niet kennen, of uit schaamte niet langs durven gaan.
- ✓ Iedere jongere van 14 jaar ontvangt een brief van de burgemeester over vrijwilligerswerk, sport- en cultuurfonds en informatie over zelfredzaamheid. Hierdoor geven we iedereen een kans om mee te doen, ook als de ondersteuning thuis minder is. Daarnaast ontvangt iedere 17-jarige een brief over hoe je als volwassenen mee kan doen in de gemeente en welke voorzieningen er geboden worden als het even niet zo goed gaat.
- ✓ We zorgen voor minder verspreiding en meer bekendheid voor sociale voorzieningen. We zorgen er bijvoorbeeld voor dat bij de voedselbank ook flyers liggen voor sportfondsen. We zorgen er andersom ook voor dat stichtingen een centraal aanspreekpunt hebben bij de gemeente om (met toestemming) informatie over inwoners te delen met de gemeente en andere instellingen. Hierdoor nemen we als gemeente een meer proactieve rol en zorgen we voor meer gegevensdeling.
- ✓ Lansingerland blijft een veilige plek bieden voor mensen die vluchten voor oorlog en geweld, zowel tijdelijk voor in gevallen van crisis en permanent uit solidariteit met de rest van het land.
- ✓ We zetten in op integratie van asielzoekers én statushouders vanaf dag 1! We stimuleren werken door de connectie te maken tussen bedrijven, zoals in de horti science sector, en deze nieuwe inwoners van Lansingerland. Daarom zorgen we voor voldoende kinderopvang om alle ouders de mogelijkheid te geven om te werken. Hierdoor maken we direct werk van integratie en zelfstandigheid.

DEEL 2

BLOEIEN

**Een (t)huis
voor iedereen**

Een (t)huis voor iedereen

Wat zien we?

Iedereen snakt naar een passende woning. Zeker jongeren komen vaak niet aan bod: er zijn amper betaalbare woningen, zowel in de (sociale) huur- als koopsector. Maar ook veel ouderen zoeken een passende, betaalbare woning. Ons huizenaanbod voldoet niet, terwijl de regelgeving rondom woningbouw zorgt voor onaanvaardbare vertragingen. Het is hoog tijd om in ons woningaanbod meer passende en betaalbare woningen voor álle doelgroepen te realiseren.

Wat vinden we?

D66 vindt dat er veel meer passende en betaalbare woningen moeten komen. In plaats van alleen maar eengezinswoningen te bouwen, is er behoefte aan betaalbare, kleinere woningen die passen bij een moderne levensstijl met kleinere huishoudens. Gelijkvloers voor ouderen, compact voor jongeren, ruim voor gezinnen.

Daarbij moet er ook gekeken worden naar andere woonvormen: denk daarbij aan hofjes voor ouderen, woningdelen voor jongeren en woningen die meegroeien met gezinnen. Belangrijk daarbij is dat de regeldruk voor bijvoorbeeld het (ver)bouwen in de tuin of splitsen van een woning (mantelzorg en/of voor kinderen) verlaagd wordt.

D66 vindt daarnaast dat ook woningzoekenden, in plaats van alleen omwonenden, een stem moeten krijgen bij bouwprojecten. Woningzoekenden, zowel van binnen de gemeente, als woningzoekenden in de regio, verdienen een plek aan tafel bij de opzet, inrichting en samenstelling van nieuwe woonwijken. Zeker bij een project als Bleizo is dit cruciaal om een passende en toekomstbestendige wijk te bouwen. Tot slot is D66 van mening dat de huidige manier van bouwen niet langer voldoet aan de eisen van de 21ste eeuw. We gebruiken te veel vervuilende, dure grondstoffen die niet bijdragen aan een klimaatneutrale en circulaire economie.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ Het kind staat samen met het gezin centraal. We gaan meer gezinsgericht werken, waarbij bijvoorbeeld de woningcorporatie, schuldhulpverlening, gezondheidszorg en jeugdhulp bij elkaar worden gebracht en er overzicht is over de problematiek.
- ✓ Lansingerland is een rijke gemeente. Het is daarom onze verplichting om op te komen voor gezinnen. Kinderen mogen nooit de dupe worden van de financiële omstandigheden van hun ouders.
- ✓ We zorgen dat één partij de regie neemt in complexe situaties. Het is noodzakelijk dat er één aanspreekpunt is waar jongeren en ouders terecht kunnen. Eén gezin, één plan, één regisseur. Zeker bij de overgang naar volwassenheid is het belangrijk dat de jongvolwassenen de regie kunnen houden.
- ✓ We realiseren meer activiteiten en voorzieningen voor jongeren, zoals chillplekken, festivals voor 18-minners en andere evenementen. Ook voor jongeren moet het goed toeven zijn in Lansingerland. We willen evenementen zoals die onder Expeditie Lansingerland vielen weer organiseren op incidentele wijze.
- ✓ We blijven bouwen aan goede onderwijshuisvesting in Lansingerland. Een jonge gemeente verdient goede scholen, met een fris en gezond binnenklimaat en met veel groen. Meer schooltuinen, minder schoolpleinen!
- ✓ Lansingerland moet samen met de middelbare scholen kijken wat er zowel op korte als lange termijn gedaan kan worden aan de overvolle middelbare scholen.
- ✓ Het aanbod voor scholen in Lansingerland moet breder. Lansingerland biedt goede 'standaard' scholen, maar voor bijzondere doelgroepen is er amper aanbod waardoor veel kinderen buiten de gemeente naar school moeten. Dit zou in een gemeente van het formaat van Lansingerland niet nodig moeten zijn!
- ✓ Lansingerland moet aandacht blijven geven aan kwetsbare groepen jongeren, zoals de LHBTIQA+ gemeenschap. Erkenning is essentieel!
- ✓ We realiseren veilige fietsroutes van en naar de scholen.
- ✓ We ontwikkelen in samenwerking met partners een bewustzijns campagne gericht op de digitale wereld. Gericht op pesten, ondermijning, desinformatie, maar ook de valkuilen van AI gebruik.

**B(l)oeiende
cultuur**

B(l)oeiende cultuur

Wat zien we?

Lansingerland is een gemeente met veel talent en een bloeiende culturele sector die bruist. Helaas is deze sector niet altijd even zichtbaar en krijgt deze niet de ondersteuning die zij verdient.

Wat vinden we?

Cultuur moet bereikbaar zijn voor iedereen en dichtbij te vinden zijn. Muziekonderwijs, kunst in de openbare ruimte en andere vormen van expressie moeten ondersteund worden. Bestaande verenigingen bezitten een schat aan ervaring, maar hebben niet altijd de financiële middelen. Als gemeente kunnen we van deze ervaring en passie gebruikmaken om samen met de culturele sector Lansingerland tot bloei te laten komen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ We organiseren een jaarlijks cultureel festival voor en door de lokale culturele verenigingen en inwoners.
- ✓ We vieren de opening van Casa Cadanza, en investeren ook in de bestaande cultuur gelegenheden en verbeteren hun zichtbaarheid.
- ✓ Casa Cadanza moet bereikbaar zijn voor bestaande verenigingen en evenementen, maar ook voor meer commerciële exploitatie.
- ✓ Bibliotheken worden ingericht als centrale buurthuizen waar cultuur, sociale interactie en ondersteuning op één plek te vinden zijn.
- ✓ We realiseren een openbaar openluchtpodium dat voor iedereen bruikbaar is voor culturele uitingen, met een ruimte voor bijvoorbeeld muziek en theater. We zorgen voor zitplekken en andere faciliteiten.
- ✓ Subsidieregelingen voor lokale culturele verenigingen houden we in stand en breiden we uit waar nodig. Hiermee stimuleren we onder andere dat muziek, zang, dans en theater voor iedereen toegankelijk blijven.
- ✓ We helpen scholen en muziekverenigingen om muziekonderwijs in het basisonderwijs aan te kunnen bieden.
- ✓ We bieden samen met projectontwikkelaars leegstaande panden aan als tijdelijke broedplaatsen voor culturele uitingen, bijvoorbeeld als atelier of expositieruimte in een leegstaande winkel.
- ✓ Naast de festivals in het Annie M.G. Schmidtpark zorgen we voor voldoende ruimte voor (incidentele) evenementen en festiviteiten in de gehele gemeente.

Een duurzame toekomst

Een duurzame toekomst

Wat zien we?

Lansingerland is net als de rest van de wereld onderdeel van de klimaatcrisis. Ook in Lansingerland zijn de gevolgen voelbaar, terwijl de landelijke politiek deze crisis steeds minder aandacht geeft.. Het wordt warmer, er is een tekort (of soms juist een overschot) aan water en het weer wordt steeds meer onberekenbaar. We zitten in de laatste jaren dat er een verschil gemaakt kan worden. Als we niets ondernemen raakt onze leefomgeving steeds verder vervuild, zoals de lucht, de grond en het oppervlaktewater.

Wat vinden we?

D66 vindt dat nu hét moment is om actie te ondernemen. Duurzaamheid en circulariteit moeten centraal staan in al het handelen van de gemeente en haar inwoners. We houden ons aan de afspraken van het klimaatverdrag van Parijs en zorgen voor een gemeente die zo snel mogelijk klimaatneutraal is. Dit doen we niet alleen voor het klimaat, maar ook voor het welzijn van mensen en dieren. Een groene en gezonde omgeving is voor ons allemaal van levensbelang.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ 5 vierkante meter hoogwaardig groen erbij voor iedere inwoner van Lansingerland - in woonwijken, dorpscentra, industrie- en recreatiegebieden.
- ✓ We richten wijken in aan de hand van de 3-30-300 regel: elke bewoner moet vanuit huis drie grote bomen kunnen zien, dat 30% van de buurt is beschermt door bomen en binnen 300 meter van iedere bewoner moet hoogwaardig groen zijn.
- ✓ We intensiveren de controle op milieuverontreiniging, onder andere in het glastuinbouwgebied. Hiervoor stellen we een Lansingerlandse milieuBOA aan en betrekken we de omgeving.
- ✓ We initiëren en ondersteunen duurzame energieprojecten, zoals wind, zon en geothermie. Hierbij houden we rekening met de belangen van de omwonenden, maar ook met die van toekomstige generaties. Dit doen we bij voorkeur met lokale energiecoöperaties.
- ✓ We ondersteunen scholen met meer natuur- en milieuonderwijs zodat kinderen kennis maken met de diversiteit (maar ook de kwetsbaarheid) van lokale ecosystemen.
- ✓ We maken plannen op wijkniveau om klimaatneutraal te worden. Zo krijgt iedereen de kans om mee te doen en te profiteren van verduurzaming.
- ✓ We onderzoeken de strategische plaatsing van batterijen in Lansingerland om het lokale energienet te balanceren, bijvoorbeeld op wijkniveau.
- ✓ We onderzoeken het lokaal afnemen en leveren van lokaal opgewekte energie. Het moet mogelijk zijn om energie te leveren (of te consumeren) van je burens, of dit nou huishoudens, wijkcoöperaties of bedrijven zijn.
- ✓ We ondersteunen duurzame energie-initiatieven onder andere in de glastuinbouw. Deze slimme energieoplossingen spelen een belangrijke rol om het energienet te balanceren.
- ✓ We blijven vol inzetten op huidige stimuleringsmaatregelen zoals energiecoaches en het energieloket.
- ✓ Lansingerland heeft grote stappen gemaakt in het scheiden van afval. We blijven inwoners stimuleren om hun afval nog beter te scheiden en restafval te minimaliseren en hiermee de kosten beheersbaar te houden. Tegelijkertijd versterken we het sociaal bewustzijn om overlast te voorkomen.

**Een gezonde
en sportieve
samenleving**

Een gezonde en sportieve samenleving

Wat zien we?

Een gezonde samenleving is belangrijk en de omgeving moet inwoners hier ook voor uitnodigen. Lansingerland kent een groot aanbod van verschillende sportverenigingen. We zien echter steeds vaker berichten over hoge percentages jeugd die vaperen of roken en steeds meer mensen hebben overgewicht. Ook de mentale gezondheid van bijvoorbeeld jongeren en ouderen staat ook onder druk. Eenzaamheid ligt op de loer.

Wat vinden we?

We willen graag iedereen de kans geven om in een gezonde omgeving op te groeien en zich daardoor beter te kunnen ontwikkelen. Voorkomen is beter én goedkoper dan genezen. We verschuiven de focus van zorg naar het versterken van gezondheid. Dit voorkomt veel fysieke en mentale gezondheidsproblemen én verkleint de kans op het gebruiken van dure zorg. Daarom vindt D66 dat we als gemeente meer moeten sturen op een gezonde leefomgeving, waarin het maken van de gezonde keuze het makkelijkste is. D66 vindt dat Lansingerland een rookvrije gemeente moet zijn. Daarnaast willen we inwoners een veilige omgeving bieden waar iedereen de mogelijkheid heeft om op een veilige en betaalbare manier te sporten. Om de kosten te besparen vinden we dat verenigingen goed moeten samenwerken om de sportvelden zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ We leggen meer veilige en groene fietspaden om fietsgebruik te stimuleren. Bereikbaarheid per fiets heeft altijd prioriteit over bereikbaarheid per auto.
- ✓ We zorgen voor meer doorgaande snelfietsroutes (via onze OV knooppunten) om woon-werk-fietsverkeer te stimuleren. We zorgen voor goede en veilige fietsenstallingen bij centrale metro- en treinstations.
- ✓ Zwemlessen moeten voor iedereen beschikbaar zijn door subsidie voor hen die een kleine beurs hebben.
- ✓ We gebruiken en breiden het “Burgermeetnet” uit om een goed beeld te krijgen van geluidsniveaus en luchtkwaliteit.
- ✓ We zetten meer in op preventie tegen roken/vapen, vooral bij onze middelbare scholen.
- ✓ We kijken actief naar het winkelaanbod in onze centra. Er zijn meer dan genoeg plekken voor fast food, wat niet bevorderlijk is voor een gezonde levensstijl.
- ✓ We zorgen voor een goede dekking van huisartsenzorg, ook in onze nieuwbouwlocaties.
- ✓ We stimuleren sporten voor ouderen door campagne en/of subsidie.
- ✓ Mentale gezondheid is net zo belangrijk als fysieke gezondheid. We zorgen, samen met stichtingen en verenigingen, voor een toegankelijk aanbod van sociale voorzieningen die mensen uit hun isolement helpen. Denk hierbij aan wandel- en kookclubs.
- ✓ Rotterdam-The Hague Airport past niet goed in onze huidige leefomgeving. Lansingerland moet zich inzetten op het verder beperken van overlast en vervuiling door het vliegverkeer.
- ✓ Het lokaal preventieakkoord breiden we uit. Lokale partners zoals supermarkten, horeca, sportverenigingen en scholen betrekken we bij deze vorm van preventie. We zetten samen met deze partners niet alleen in op het beperken van overgewicht, overmatig drugs- of alcoholgebruik, roken en vapen, maar bijvoorbeeld ook op het aanbieden van valtraining voor ouderen en bewustwording rondom schermgebruik bij jongeren.

DEEL 3

**VRIJ,
VERTROUWD
EN VEILIG**

**Betrouwbaar
bestuur**

Betrouwbaar bestuur

Wat zien we?

De politiek wordt steeds harder. Partijen lijken vooral met zichzelf en met elkaar bezig te zijn of beloven te veel. Problemen worden niet opgelost, terwijl de uitdagingen groot zijn. Ook tussen overheden onderling zien we steeds meer conflicten, wat het vertrouwen van burgers geen goed doet. Tegelijkertijd zien we dat het betrekken van burgers bij politiek zorgt voor beter beleid en meer betrokkenheid. De afgelopen jaren zijn in Lansingerland flinke stappen gemaakt om burgerparticipatie te verbeteren.

Wat vinden we?

D66 is van mening dat de politiek het goede voorbeeld moet geven. D66 wil vanuit haar sociaal-liberale uitgangspunten op een zo goed mogelijke manier bijdragen aan het algemeen belang. We handelen professioneel en werken samen met politici en bestuurders in de gemeenteraad én regio. We sluiten niemand uit en zoeken de verbinding, ook met andere partijen.

Daarnaast geven we vorm aan meer participatie en geven inwoners een actieve rol in de besluitvorming. Zeker op de grote thema's is dat van belang. Daarbij is het uitgangspunt dat participatie niet betekent dat iedere bewoner zijn zin kan krijgen, maar wel dat we als gemeente open en oprecht betrokken zijn bij inwoners. We waarderen de inspanningen van bewoners voor het verbeteren van de leefbaarheid in hun buurt.

We zijn er bijvoorbeeld trots op dat onze inwoners in grote getalen hebben meegedacht over hoe de inkomsten van onze gemeente te vergroten en de uitgaven te laten dalen.

We vinden het een teken van een krachtige samenleving dat ons voorstel zo breed is opgepakt. Een ander goed voorbeeld is de hoge mate van betrokkenheid van inwoners bij het opstellen van het profiel van de nieuwe burgemeester.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ We gaan de verantwoordelijkheid om te besturen niet uit de weg en sluiten geen enkele partij bij voorbaat uit.
- ✓ We geven inwoners en maatschappelijke partners een grotere rol bij het maken van beleid. Zo geven we woningzoekenden een stem bij bouwprojecten en verenigingen een vaste rol bij de begroting. Hiermee versterken we de informatiepositie van de gemeenteraad, die de uiteindelijke beslissing neemt en hierbij ook het algemeen belang moet wegen.
- ✓ We bieden inwoners instrumenten om invloed uit te oefenen. Zo ontwikkelen we een toolkit die door inwoners gebruikt kan worden om effectief mee te kunnen doen. Hierin zorgen we niet alleen voor kennis over bestaande mogelijkheden, zoals inspreken, maar ontwikkelen we ook nieuwe instrumenten.
D66 is voorstander van het gebruik van bijvoorbeeld burgerberaden met gelote inwoners om de gemeenteraad te adviseren over complexe onderwerpen, zoals de klimaatcrisis of wooncrisis.
- ✓ We zetten ons in om de gemeenteraad en haar commissies op een andere manier te laten vergaderen die aantrekkelijker wordt voor inwoners om te volgen en meer mogelijkheden voor inspraak en interactie biedt. We zien nu vaak nog te lange debatten met te veel herhaling van zetten, zonder dat er verbinding wordt gezocht of problemen echt worden aangepakt.
- ✓ Uit gesprekken op straat merken we dat, met name in Bleiswijk, inwoners soms het idee hebben dat de gemeente ver van ze afstaat. We zetten het beleid door om met wethouders te werken die verantwoordelijk zijn voor een bepaalde kern. We zorgen ervoor dat deze wethouders ook meer coördinerende taken krijgen voor deze kernen. Het liefst zien we ook dat deze wethouders zichtbaarder zijn in deze kernen. Zo hopen we als gemeente nog beter aan te sluiten bij de inwoners van de kernen. Naast Bleiswijk, Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs komt er een kernwethouder voor Bleizo.

**Een vrije
en veilige
gemeente**

Een vrije en veilige gemeente

Wat zien we?

Lansingerland is een fijne en veilige gemeente om in te wonen. Tegelijkertijd zijn er een aantal zorgwekkende ontwikkelingen binnen onze gemeente zoals toenemende ondermijning of een gevoel van onveiligheid in de openbare ruimte door met name vrouwen en meisjes. Daarnaast zijn we een groeigemeente, wat soms enige 'groeipijn' met zich meebrengt: er is veel verkeer, wat kan leiden tot onveilige situaties. Tot slot is Lansingerland een zeer jonge gemeente, wat zorgt voor unieke problematiek rondom de (sociale) veiligheid op scholen.

Wat vinden we?

Alleen als je je veilig voelt, kan je volwaardig meedoen in Lansingerland. Veiligheid is geen luxe, maar een randvoorwaarde voor een sterke samenleving. Veiligheid maken we samen met elkaar. We houden rekening met elkaar in het verkeer, houden een oogje in het zeil in de buurt en spreken elkaar aan op gedrag. Maar veiligheid gaat ook over de digitale omgeving, waar steeds meer criminaliteit plaatsvindt.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ We zetten vol in op meer handhaving tegen overlast door o.a. fatbikes, scooters en elektrische fietsen in de dorpscentra. Dit horen plekken te zijn waar je rustig je boodschappen doet, zonder van je sokken gereden te worden. Daarom zetten we meer BOA's in, zeker op drukke momenten, maar ook in de avonduren, om de verkeersregels te handhaven in de centra.
- ✓ Om de verkeersveiligheid te bevorderen, wordt maximaal 30 kilometer per uur de norm. Dit betekent dat als een 50 km/u weg wordt aangepakt, de weg passend wordt gemaakt voor 30 km/u, of als woonerf of fietsstraat. Belangrijke ontsluitingswegen blijven 50 km/u, maar dit wordt de uitzondering, niet de norm. Daarnaast maken we waar het kan straten volledig autovrij, zeker in nog te bouwen nieuwbouwwijken.
- ✓ We faciliteren passende deelmobiliteit voor Lansingerland, met een inzet op OV fietsen in plaats van alleen deelscooters. Deze zijn duurzamer, gezonder en nemen minder ruimte in in het straatbeeld. We zorgen voor helder aangegeven parkeerplekken voor deelmobiliteit, zodat het straatbeeld netjes blijft.
- ✓ We blijven ons inzetten voor bewaakte fietsenstallingen bij OV knooppunten. Je moet na een lange werkdag erop kunnen vertrouwen dat je fiets nog bij de metro- of bushalte staat. Nu worden te vaak fietsen gestolen. Wel is het voor D66 bespreekbaar een kleine vergoeding te vragen voor het gebruik hiervan.
- ✓ In samenwerking met basis- en middelbare scholen in Lansingerland houden we de vinger aan de pols over wat er gebeurt op school en zetten we in op preventie, in samenwerking met onze BOA's, de wijkagent, jongerencoaches en de jeugdgezondheidszorg.
- ✓ Camera's zetten we alleen tijdelijk in, met heldere onderbouwing. Voor permanent cameratoezicht is in Lansingerland op dit moment geen aanleiding en geen wettelijke basis. Hiermee respecteren we de privacy van inwoners.
- ✓ Lansingerland blijft zich inzetten tegen ondermijnende criminaliteit, in samenwerking met politie en justitie.
- ✓ Lansingerland moet niet alleen zelf haar digitale zaken op orde hebben om de privacy en veiligheid van Lansingerlanders te garanderen, maar ook toezien dat partners goed met de data van inwoners omgaan. De digitale weerbaarheid van Lansingerland moet regelmatig getoetst worden door ethische hackers of andere onderzoekers.
- ✓ We ontwikkelen (ruimtelijk) beleid, verhogen bewustzijn en bieden praktische handvatten om (de ervaring van) onveiligheid in de openbare en digitale ruimte tegen te gaan en bespreekbaar te maken. We ontwikkelen een integrale aanpak van straatintimidatie, beleid gericht op preventie. We willen hiermee geweld, in het bijzonder tegen specifieke groepen zoals vrouwen en LHBTIQA+ personen, bestrijden.

Solide en verantwoorde financiën

Solide en verantwoorde financiën

Wat zien we?

De gemeentelijke financiën worden een steeds grotere uitdaging. De kosten lopen steeds verder op, zeker in het sociale domein, terwijl er geen zicht is op duidelijke structurele bekostiging hiervan door de Rijksoverheid. Het gevolg is dat het zogenaamde 'ravijnjaar' steeds een beetje opschuift, en begroten op lange termijn hierdoor steeds lastiger wordt. Lansingerland heeft op dit moment nog goede financiële buffers, maar zal de komende perioden (pijnlijke) keuzes moeten maken om een gezonde gemeente te blijven. Daarnaast kent Lansingerland nog veel onzekerheden door grote woningbouwprojecten, die risico's met zich meebrengen.

Wat vinden we?

D66 staat voor een financieel gezond Lansingerland. Dit betekent wel dat er soms ook pijnlijke keuzes nodig zijn. In dit soort situaties kiest D66 voor het maken van echte keuzes, in plaats van symboliek. We investeren in wat op lange termijn voor Lansingerland belangrijk is, zodat we een gemeente blijven waar het prettig wonen is. Woningbouw, infrastructuur, duurzame energie, onderwijs en groen staan voorop.

Wat gaan we hiervoor doen?

- ✓ We blijven inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners betrekken bij het opstellen van de begroting. De begroting van Lansingerland gaat de gehele samenleving aan en moet dus ook samen met Lansingerland opgesteld worden. Experimenten hiermee in 2024 en 2025 zijn goed bevallen. Dit zetten we door en breiden we uit.
- ✓ D66 staat voor betrouwbaar en consistent beleid. Voor inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn jaarlijkse veranderingen in subsidies of kosten niet bij te houden. We maken eerlijke afspraken met elkaar en houden ons daar ook aan, zodat de samenleving weet wat te verwachten is.
- ✓ We ontzien symbolische bezuinigen op kleine posten die wél grote impact maken, zoals bijvoorbeeld het verwijderen van graffiti.
- ✓ We willen nauwer samenwerken op ambtelijk niveau met onze buurgemeente Pijnacker-Nootdorp. Door samen te werken kunnen we in deze krappe arbeidsmarkt gemakkelijker personeel werven. Ook kunnen we op kosten besparen door efficiënter te werken. Samenwerking biedt kansen, onder andere op het gebied van betere en veiligere ICT, terwijl we tegelijkertijd de kosten beter beheersbaar houden.
- ✓ D66 staat voor lage lasten, maar hierbij staan draagkracht en profijt wel centraal. We maken beter inzichtelijk waar de bijdragen van inwoners aan worden uitgegeven en laten de nut en noodzaak van lokale belastingen zien. Lastenverzwaring mag nooit een doel op zich zijn, maar is wel bespreekbaar als zware bezuinigen op cruciale voorzieningen het alternatief zijn. Om op termijn te zorgen voor gezonde gemeentefinanciën en het in stand houden van onze mooie voorzieningen is het noodzakelijk om het OZB-tarief stapsgewijs te verhogen naar het landelijk gemiddelde.

Colofon

Het programma is samengesteld door fractieleden en andere betrokken leden van D66 Lansingerland. We hebben gesproken met de inwoners van Lansingerland door middel van diverse “In gesprek met...” acties op straat, gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisatie en dat meegenomen in het bepalen van onze ‘Wat zien we...’ en “Wat willen we...” teksten.

Eindredactie is gedaan door de lijsttrekker Brecht Weerheijm en voorzitter van de verkiezingsprogrammacommissie Mark van den Bos.

Ten slotte is het programma vastgelegd op een Algemene Afdelingsvergadering van D66 afdeling Pijnacker-Nootdorp-Lansingerland.

Brecht Weerheijm

Mark van den Bos